

Υπόθεση C-224/01

Gerhard Köbler
κατά
Republik Österreich

[αίτηση του Landesgericht für Zivilrechtssachen Wien (Αυστρία)
για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως]

«Ίση μεταχείριση — Αμοιβές των καθηγητών πανεπιστημίου — Έμμεση
δυσμενής διάκριση — Επίδομα αρχαιότητας — Ευθύνη κράτους μέλους για
ζημίες που προκάλεσαν σε ιδιώτες παραβιάσεις του κοινοτικού δικαίου που του
καταλογίζονται — Παραβιάσεις καταλογιζόμενες σε εθνικό δικαστήριο»

Προτάσεις του γενικού εισαγγελέα P. Léger της 8ης Απριλίου 2003 . . . I-10243

Απόφαση του Δικαστηρίου της 30ής Σεπτεμβρίου 2003 I-10290

Περίληψη της αποφάσεως

1. Κοινοτικό δίκαιο — Απονομή δικαιωμάτων σε ιδιώτες — Παραβίαση από κράτος μέλος — Υποχρέωση αποκαταστάσεως της προκληθείσας στους ιδιώτες ζημίας — Καταλογισμός της παραβιάσεως σε ανώτατο δικαστήριο — Δεν ασκεί επιρροή — Δικαστήριο αρμόδιο να επιληφθεί διαφοράς που σχετίζεται με τέτοιον είδους αποκατάσταση ζημίας — Εφαρμογή του εθνικού δικαίου

2. Κοινοτικό δίκαιο — Απονομή δικαιωμάτων σε ιδιώτες — Παραβίαση από κράτος μέλος — Υποχρέωση αποκατάστασης της προκληθείσας στους ιδιώτες ζημίας — Προϋποθέσεις σε περίπτωση παραβιάσεως που καταλογίζεται σε ανώτατο δικαστήριο — Πρόδηλος χαρακτήρας της παραβιάσεως — Κριτήριο
3. Ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων — Εργαζόμενοι — Ίση μεταχείριση — Αμοιβές των καθηγητών πανεπιστημίου — Έμμεση δυσμενής διάκριση — Επίδομα αρχαιότητας που λαμβάνει υπόψη μόνον την αρχαιότητα που αποκτήθηκε σε πανεπιστήμια του οικείου κράτους μέλους — Δεν επιτρέπεται — Αιτιολογία — Δεν υφίσταται
[Συνθήκη ΕΚ, άρθρο 48 (νυν, κατόπιν τροποποιήσεως, άρθρο 39 ΕΚ)· κανονισμός 1612/68 του Συμβουλίου, άρθρο 7 § 1]
4. Κοινοτικό δίκαιο — Παραβίαση από κράτος μέλος — Υποχρέωση αποκατάστασης της προκληθείσας στους ιδιώτες ζημίας — Καταλογισμός της παραβιάσεως σε ανώτατο δικαστήριο — Ειδική περίπτωση — Απουσία πρόδηλου χαρακτήρα της παραβιάσεως

1. Η αρχή κατά την οποία τα κράτη μέλη υποχρεούνται να αποκαθιστούν τις ζημίες που υπέστησαν οι ιδιώτες από παραβιάσεις του κοινοτικού δικαίου καταλογιστέες σε αυτά εφαρμόζεται, επίσης, όταν η παραβίαση προκύπτει από απόφαση δικαστηρίου κρίνοντας σε τελευταίο βαθμό.

Συγκεκριμένα, η αρχή αυτή, η οποία είναι εγγενής στο σύστημα της Συνθήκης, ισχύει για κάθε περίπτωση παραβιάσεως του κοινοτικού δικαίου από κράτος μέλος, όποιο και αν είναι το όργανο του κράτους μέλους του οποίου η πράξη ή η παράλειψη προκαλεί την παραβίαση.

λυση διαφορών σχετικών με την αποζημίωση αυτή. Συγκεκριμένα, υπό την επιφύλαξη ότι τα κράτη μέλη οφείλουν να διασφαλίζουν, σε κάθε περίπτωση, την αποτελεσματική προστασία των δικαιωμάτων που απορρέουν από την κοινοτική έννομη τάξη, δεν απόκειται στο Δικαστήριο να επεμβαίνει και να επιλύει ζητήματα αρμοδιότητας που μπορούν να ανακύψουν στην οργάνωση των εθνικών δικαστηρίων από τον νομικό χαρακτηρισμό ορισμένων εννόμων καταστάσεων που στηρίζονται στο κοινοτικό δίκαιο.

(βλ. σκέψεις 30-31, 33, 46-47, 50, διατακτ. 1)

Στην έννομη τάξη του κάθε κράτους μέλους απόκειται να ορίσει το δικαστήριο που είναι αρμόδιο για την επί-

2. Τα κράτη μέλη υποχρεούνται να αποκαθιστούν τις ζημίες που υπέστησαν οι ιδιώτες από παραβιάσεις του κοινοτικού δικαίου καταλογιστέες σε αυτά, εφόσον

ο παραβιασθείς κανόνας του κοινοτικού δικαίου αποσκοπεί στην απονομή δικαιωμάτων στους ιδιώτες, η παραβίαση είναι κατάφωρη και υφίσταται άμεση αιτιώδης συνάφεια μεταξύ της παραβιάσεως της υποχρέωσης που υπέχει το κράτος και της ζημίας που υπέστησαν οι ζημιωθέντες. Προκειμένου να καθοριστεί αν η παραβίαση είναι κατάφωρη, στην περίπτωση που η συγκεκριμένη παραβίαση προκύπτει από απόφαση δικαστηρίου που αποφαίνεται σε τελευταίο βαθμό, ο αρμόδιος εθνικός δικαστής οφείλει, λαμβάνοντας υπόψη την ιδιομορφία του δικαστικού λειτουργήματος καθώς και τις νόμιμες επιταγές της ασφάλειας δικαίου, να εξετάσει αν η παραβίαση έχει πρόδηλο χαρακτήρα.

Ειδικότερα, το εθνικό δικαστήριο οφείλει να εξετάσει όλα τα στοιχεία που χαρακτηρίζουν την υπόθεση της οποίας έχει επιληφθεί. Μεταξύ αυτών των στοιχείων περιλαμβάνονται, ιδίως, ο βαθμός σαφήνειας και ακρίβειας του παραβιασθέντος κανόνα, ο αυτοπροαίρετος χαρακτήρας της παραβιάσεως, ο συγγνωστός ή ασύγγνωστος χαρακτήρας της νομικής πλάνης, η ενδεχόμενη διατύπωση γνώμης ενός κοινοτικού οργάνου, καθώς και η μη συμμόρφωση του συγκεκριμένου δικαστηρίου προς την υποχρέωσή του να υποβάλει προδικαστικό ερώτημα δυνάμει του άρθρου 234, τρίτο εδάφιο, ΕΚ.

Εν πάση περιπτώσει, η παραβίαση του κοινοτικού δικαίου είναι κατάφωρη, όταν η σχετική απόφαση εκδόθηκε κατά

προφανή αντίθεση προς τη σχετική νομολογία του Δικαστηρίου.

(βλ. σκέψεις 51-56, διατακτ. 1)

3. Τα άρθρα 48 της Συνθήκης (νυν, κατόπιν τροποποιήσεως, άρθρο 39 ΕΚ) και 7, παράγραφος 1, του κανονισμού 1612/68, περί της ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων στο εσωτερικό της Κοινότητας, έχουν την έννοια ότι αποκλείουν τη χορήγηση, από κράτος μέλος που έχει την ιδιότητα του εργοδότη, ειδικού επιδόματος αρχαιότητας στους καθηγητές πανεπιστημίου, το οποίο παρέχει χρηματικό πλεονέκτημα, προστιθέμενο στον βασικό μισθό, το ύψος του οποίου αποτελεί ήδη συνάρτηση της υπηρεσιακής αρχαιότητας και το οποίο λαμβάνουν οι καθηγητές πανεπιστημίου εφόσον έχουν ασκήσει τουλάχιστον επί δεκαπέντε έτη το συγκεκριμένο επάγγελμα σε πανεπιστήμιο του εν λόγω κράτους μέλους και εφόσον, επιπροσθέτως, λαμβάνουν τουλάχιστον επί τέσσερα έτη το κανονικό επίδομα αρχαιότητας.

Αποκλείοντας, για τη χορήγηση του ειδικού επιδόματος αρχαιότητας που προβλέπει, οποιαδήποτε δυνατότητα συνυπολογισμού των περιόδων δραστηριότητας που συμπλήρωσε ένας καθη-

γητής πανεπιστημίου σε άλλο κράτος μέλος, ένα τέτοιο σύστημα είναι πράγματι ικανό να παρακωλύσει διττώς την ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων.

Καίτοι δεν αποκλείεται η παροχή κινήτρων ώστε να παραμένουν οι εργαζόμενοι πιστοί στους εργοδότες τους να συνιστά, στο πλαίσιο της ακολουθούμενης πολιτικής στον τομέα της έρευνας ή της πανεπιστημιακής δικασκαλίας, επιτακτικό λόγο δημοσίου συμφέροντος, το κώλυμα που αυτό συνεπάγεται δεν μπορεί να δικαιολογηθεί με την προβολή μιας τέτοιας επιδιώξεως.

(βλ. σκέψεις 70-72, 83, διατακτ. 2)

4. Παραβίαση του κοινοτικού δικαίου δεν ενέχει τον απαιτούμενο πρόδηλο χαρακτήρα ώστε να θεμελιωθεί, δυνάμει του κοινοτικού δικαίου, ευθύνη κράτους μέλους λόγω αποφάσεως ενός των αποφαινομένων σε τελευταίο βαθμό δικαιοδοτικών του οργάνων, εφόσον, αφενός, το κοινοτικό δίκαιο δεν ρυθμίζει ρητώς το επίδικο νομικό ζήτημα ούτε προκύπτει απάντηση στο ζήτημα αυτό από τη νομολογία του Δικαστηρίου και η απάντηση στο ζήτημα αυτό δεν είναι προφανής και, αφετέρου, η εν λόγω παραβίαση δεν είναι σκόπιμη αλλά προκύπτει από πεπλανημένη κατανόηση αποφάσεως του Δικαστηρίου.

(βλ. σκέψεις 122-123, 126, διατακτ. 3)